

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

यवतमाळ जिल्हा

१९९०-९१

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

प्रकृत का यत्निर्माण उपयोगकरिता.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक
समालोचन.
जिल्हा - यवतमाळ.
१९९०- ९१.

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन,
नियोजने विभाग,
मुंबई.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९९०-९१.

/ कृटीक्षेपांत जिल्हा /

अ.क्र.	परिमाण	जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
[एक]	<u>प्राकृतिक - रचना.</u>		
अ] भौगोलिक - स्थान			
१] उत्तर अक्षांश	अंश	१९.२६ ते २०.४२	१६.४ ते २२.१
२] पूर्व रेखांश.	अंश	७७.१८ ते ७९.९८	७२.६ ते ८०.९
ब] हवामान.		[१९९०]	[१९८९]
१] किमान तापमान.	सेल्सियस	९.०	०.७
२] कमाल	सेल्सियस	४४.६	४८.६
३] पर्जन्य [सरासरी] १९९०	मि. मि.	९६४.४८	उ. ना.
क] <u>प्रशासकीय विभाग [१९९१]</u>			
१] तालुके	संख्या	१४	३०३
२] पंचायत समित्या.	संख्या	१४	२९८
३] टंचाईशस्त तालुके ९०-९१	संख्या	४	३८
४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट.	संख्या	१४	२९८
५] शहरे	संख्या	८	३०७
६] गावे [स्कूप] [१९८१]	संख्या	२००५	४१,८३३
१] निर्जन	संख्या	२५४	२,४७९
२] वस्ती असलेली	संख्या	१७५१	३९,३५४
७] क्षेत्रफळ	चौ. कि.मी.	१३५८४	३,०७,७१३
[दोन]	<u>प्रशासकीय संस्था [३१.३.१९९१]</u>		
१] पंचायत समित्या	संख्या	१४	२९८
२] महानगर पालिका	संख्या	—	११
३] नगर परिषद	संख्या	८	२२८
४] कटक मंडळे	संख्या	—	७
५] ग्राम पंचायती [गटग्राम पंचायतधस्त]	संख्या	११५२	२५,८५२
६] पोलीस स्टेशन [३१.१२.९०]	संख्या	२७	८१८
७] पोलीस आऊट पोस्ट [३१.१२.९०]	संख्या	१४	१,४२६
[तिस]	<u>लोकसंख्या. [१९९१]</u>		
१] ग्रामीण लोकसंख्या	आकडेवारीत	१७१७	४८,२५२
२] नागरी लोकसंख्या.	आकडेवारीत	३५७	३०,४९६
३] स्कूप लोकसंख्या.	आकडेवारीत	२०७४	७८,७४८
४] अनुसूचित जातीची लोकसंख्या.	आकडेवारीत	८६	४,४८०
५] अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्याची टक्केवारी.	टक्केवारी	४.९५	७.१४

१.	२.	३.	४.	५.
६]	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आंकडे-हजारात	३७०	५,७७२
७]	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्येची टक्केवारी.	टक्केवारी.	२१.३० [१९९१]	२.१९ [१९९१]
८]	पुरुष	आंकडे-हजारात	१०६४	४०,६८६
९]	स्त्रिया	आंकडे-हजारात	१०१०	३८,०६२
१०]	स्त्री-पुरुष प्रमाण	हजार पुरुषांमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९४९	९३५
११]	घनता.	दर चौ. कि.मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या.	१५३	२५६
१२]	साक्षरतेचे प्रमाण. [१९९१]			
	१] एकूण	टक्केवारी	४८.१८	४७.१८
	२] पुरुष.	टक्केवारी	५८.९३	५८.७९
	३] स्त्रिया	टक्केवारी	३६.८४	३४.७९
[चार]	कृषि [अस्थाई] १९८६.	संख्या	१९८६-८७	१९८९-९०
	१] भौगोलिक क्षेत्र.	हजार हेक्टर	१३३३	३०,७५८
	२] जंगल व्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	हजार हेक्टर	३१८ १६.४८	५,४०४
	३] शेतीची उपलब्ध नसलेली जमीन.			
	अ] बिगर शेती वापराखाली जमीन	हजार हेक्टर	२८	१,०८९
	ब] पडीत आणि लागवडी लायक नसलेली जमीन.	हजार हेक्टर	४३	१,७२१
	[एकूण [अ + ब]		७१	३,८१०
	४] पडित जमीन व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन.			
	१] झाडे वृक्षवाखालील जमीन.	हजार हेक्टर	१०	१८०
	२] कायम गुरे चरण आणि इतर	हजार हेक्टर	६३	१,५२९
	३] लागवडी योग्य परंतु पडित जमीन	हजार हेक्टर	३१	१,०२८
	५] पडीत जमीन.			
	१] चालु पड.	हजार हेक्टर	२४	८८३
	२] इतर पड.	हजार हेक्टर	४३	१,००१
	६] पिकाखालील क्षेत्र.			
	१] पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	८६६	१७,९३३
	२] दुसोटा क्षेत्र.	हजार हेक्टर	३१	२,३२९
	३] एकूण पिकाखालील क्षेत्र.	हजार हेक्टर	८९७	२०,२५२
	७] ओलीत क्षेत्र.			[१९९०-९१]
	१] निव्वळ ओलीत क्षेत्र.	हजार हेक्टर	उ.ना.	३,४६५
	२] एकूण ओलीत क्षेत्र.	हजार हेक्टर	उ.ना.	३,१९१
	८] महत्त्वाच्या पिकाखालील ओलीताचे क्षेत्र [अन्न धान्ये]	हजार हेक्टर	उ.ना.	१४,३९९

१.	२.	३.	४.	५.
	१] वृत्तित्त धारण जमीन [१९८५-८६]			
	१] २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	९४३	४५, ४२५
	२] २ ते १० हेक्टर	संख्या [००]	१५२५	३२, ९७२
	३] १० हेक्टर पेक्षा जास्त.	संख्या [००]	१३०	२, ४२२
	११०] जमीन महसूल वसुली [१९९०-९१]	लाख रुपये	५.५७	६, १६४
	११] जिल्हा परिषदांचा उपकर	हजार रुपये	३४२६	१, ५२, ५००
	१२] पंचायत समित्यांचा उपकर [१९९०-९१]	हजार रुपये	२६२४	६२, ९५७
[पांच]	पशुसंवर्धन [पशुगणना १९८७ अस्थायी]			
	१] एकूण पशुधन	संख्या हजारात	१४२२	३४, २५५
	२] गाई व बैल.	संख्या हजारात	७९९	१६, ९०४
	३] म्हशी व रेडे.	संख्या हजारात	१२२	४, ७५६
	४] मेंढ्या.	संख्या हजारात	१०	२, ८७३
	५] शेळ्या.	संख्या हजारात	४२१	९, १९१
	६] कोंबड्या व बंदके.	संख्या हजारात	६१४	२४, ८४०
[सहा]	सहकार [१९९०-९१]			
	१] सहकारी संस्था.	संख्या	१७१९	११, ०४, ६२०
	२] प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्था.	संख्या	५०३	१९, ५६५
	३] प्राथमिक कृषि सहकारी संख्या समासद संख्या.	संख्या हजारात	२२६	८, ११६
	४] सहकारी दुग्ध संस्था.	संख्या	२९०	१४, ०६९
	५] प्राथमिक कृषी पत संस्थानी दिलेले कर्ज.	रुपये कोटीत	१२.६१	७७५
[सात]	जल सिंचन [३०-६-९९] रोजी पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र.		३०.६.९१	
	१] मोठे प्रकल्प लाभ क्षेत्र.	संख्या हजार हेक्टर	१ २४	२१ उ.ना.
	२] मध्यम प्रकल्प लाभ क्षेत्र.	संख्या हजार हेक्टर	११ ७६	१७१ उ.ना.
	३] लघु प्रकल्प [पृष्ठ भाग] लाभ क्षेत्र.	संख्या हजार हेक्टर	२५१ २७	१, ५४५ उ.ना.
	४] सिंचन विहिरी खाली भिजणारे क्षेत्र.	हजार हेक्टर	९	उ.ना १२९५
[आठ]	उद्योग [डिसेंबर १९९०]			
	१] नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या.	संख्या	१७९	२७, ४६५
	२] नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या. [उत्पादन चालू असलेले]	संख्या	१२५	२३, ४१०
	३] साखू कारखान्यांची संख्या. [चालू असलेले खाजगी धरून] सप्टेंबर-९१.	संख्या	१	१४०

१.	३.	४.	५.
४] साखळ्यातील साखरेचे उत्पादन.	हजार टन	३०	४, १२४
५] सर्व सुत गिरण्यांची संख्या.	संख्या	३	१२२
[नऊ] वीज [६१.३.९१]			
१] वीज पुरवठा केलेले शहरे व खेडी.	संख्या	१७५९	३९, ६६१
२] विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या.	संख्या	१७५१	३९, ४१३
३] वीज पुरवठा केलेले पंप संघ [१९९०-९१]	संख्या हजारत	३९	१, ६१५
४] गोबर गॅस सयंत्रि ३१.३.९१	संख्या	१८१४५	३४, ८३६
[दहा] सार्वजनिक आरोग्य [१९९०]			
१] रुग्णालये	संख्या	१७	७६८
२] दवाखाने	संख्या	३५	१, ८९६
३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे.	संख्या	५९	१, ६७२
४] प्राथमिक आरोग्य पथके.	संख्या	१	८१
५] एकात्मिक बाल विकास गट योजना.	संख्या	९	१३१
६] अंगणवाडीत उपस्थित राहणारी मुले.	संख्या	५१९१०	उ.ना.
[अकरा] शिक्षण.		<u>१९८८-८९</u>	<u>१९९०-९१</u>
१] एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	१९११	५७, ६१२
२] एक शिक्षकी शाळा	संख्या	५७९	१३, १८७
३] प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारत	२७६	१०, ४२७
४] प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	—"	७	२६७
५] प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३८	३९
[बारा] दुय्यम शिक्षण.		<u>१९८८-८९</u>	
१] दुय्यम शाळा	संख्या	२५८	१०, ०२६
२] शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारत	१२१	५, ७४३
३] शाळेतील शिक्षक.	—"	४	१७७
४] प्रत्येक शिक्षकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी.	—"	३२	३२
[तेरा] उच्च शिक्षण.			
१] संस्था.	संख्या	१५	१, १३२
२] एकूण विद्यार्थी.	संख्या हजारत	१६	१, ०७१

१.	२.	३.	४.	५.
[यौदा]	अ) प्रौढ शिक्षण.			
	१] प्रौढ शिक्षण केन्द्रे	संख्या	९८०	उ.ना.
	२] प्रौढांची उमस्थिती	संख्या हजारात	३९	उ.ना.
	ब) तांत्रिक शिक्षण.			
	१] औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था.		१९९०-९१	
	१] शासकीय व शासन सहाय्यीत.	संख्या	४	उ.ना.
	२] इतर [खाजगी]	संख्या	—	उ.ना.
	३] शासकीय व शासन सहाय्यीत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मंजूर झालेल्या जागा.	संख्या	६६४	उ.ना.
	२] तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षण संस्था.			
	१] शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	४९	उ.ना.
	२] इतर [खाजगी]	संख्या	—	उ.ना.
	४] शासकीय व तांत्रिक व्यावसायिक शिक्षण संस्थांची प्रवेश क्षमता.	संख्या हजारात	४	उ.ना.
	५] अभियंत्यांची संख्या.	संख्या	उ.ना.	उ.ना.
[पंधरा]	परिवहन आणि दळणवळण [३१.३.९१]			
	[अस्थायी]			
	१] एकुण रेल्वे मार्ग लांबी	कि.मी.	१४९.११	५४३४
	२] रस्त्यांची जोडलेली गावे.	संख्या	उ.ना.	उ.ना.
	३] एकुण रस्त्यांची लांबी.	कि.मी.	४९८१.११	१७२९६५
	४] राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी	कि.मी.	६५.४०	२९५९
	५] राज्य महामार्गांची लांबी	कि.मी.	१३५४.३१	३०९७५
	६] महत्त्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी.	कि.मी.	९११.६३	३८९३६
	७] इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी.	कि.मी.	१३२६.४८	३९५७३
	८] ग्रामीण व रस्त्यांची लांबी.	कि.मी.	१०७०.९१	६१५२२
[सोळा]	विण्यांच्या पाण्यांचा पुरवठा.			
	१] कुठिण गावांची संख्या [१.४.९०]			
	अ) नळाचा पाणी पुरवठा.	संख्या	२०२	३७५६
	ब) कुप नलिका	संख्या	६४	१२१९
	क) विहिरी.	संख्या	७	६२३
	२] टँकर्स किंवा बैलगाडीने पुरवठा केली जाणारी गावे.	संख्या	६९	५६२०
	३] योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे.	संख्या	६०	—

:- सहा :-

१.	२.	३.	४.	५.
[सतरा]	घरबांधणी १९९०-९१.			
	१] भूमिहीन कामगारांसाठी बांधिलेल्या झोपड्या.	संख्या	३७०	१७००
[अठरा]	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम.			
	१] दा रिद्रय रेखेखाली कुटुंब [१९८१]	संख्या लाखात	१.८३	३४
	२] १९९०-९१ मधील लाभार्थी	संख्या	११११९	
	अ] जुने	"-	१०३५	
	बब] नवीन	"-	१००८४	उ.ना.
[एकोणीस]	रोजगार निर्मिती.	मनुष्य दिवस		
	अ] रोजगार हमी योजना	[कोटी]	०.३५	८.९४
	ब] जवाहर रोजगार कार्यक्रम	"-	०.४३	८.५०
[वीस]	आदिवासी कल्याणकारी योजना [३१-३-९१]			
	आदिवासीकरिता आश्रमशाळा	संख्या	२१	६०९
[एकविस]	मागासवर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना १९९०-९१.			
	अ] मागासवर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	१३२	२२५७
	ब] वसतीगृहांत राहणारे विद्यार्थी	"-	७४९२	१००२५०
[बावीस]	जिल्हा नियोजन १९९०-९१.			
	१] वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु.कोटीत	१८.१४	२५२१
	२] अनपेक्ष मत्न काढण्यासाठी तरतूद.	"-	२१.५१	निरंक
[तेविस]	नागरी पुरवठा.			
	१] रास्त भावांची दुकाने १९९०-९१	संख्या	१२२४	३५४३७
	२] पुरविलेला स्कुण साठा	०००टन	४३	उ.ना
	३] शासकीय गुदामे	संख्या	३५	१२०१
	४] साठवण्याची क्षमता.	हजार टन	१८	७४०

टिप :- कृषी विषयक १९८६-८७ ची माहिती अद्यापी आहे.

XXXXXXXXXX
// OOO //